

10 ÉVES A BORSODI TÁJHÁZ

Kell-e Edelénynek múzeum?

„A múltnak képviselői az emlékek, ezek testesítik meg a köteléket, mely bennünket összefűz; szent őrzésök a nemzetiség első kötelessége. Ezekhez kapcsolódnak eszméink őseinkről, ezekből látjuk, hogy tekinték ők a világot, ezekben mutatkozik a múlt századok ízlése. Ki legkisebbet is közülök elront vagy elveszni hágy, a múltnak dicső palotájából egy követ tör ki, s tulajdon állásának alapját megrongálta, mert ha magasan állunk, csak a múlt az, mi bennünket felemelt, mit lábunkkal taposni nem kellene” — Pulszky Ferenc A műgyűjtemények hasznáról című, az Athenaeumban közzétett írásában közli ezen nemes gondolatokat az 1830-as években. Ma is időszerű, megfontolandó intelmek.

Különösen azok egy olyan városban, mely hosszú századok után kapta vissza városi rangját, és múltja tárgyi dokumentumainak megőrzésére a városatyák eddig nem, vagy elvétve gondoltak (tisztelet a kivételnek!). Örvendetes dolog, hogy a Borsod c. újság hasábjain már ismertett népi műemlék együttest 1987 őszén megvásárolják múzeumi célra, biztosítják a Borsodi földvár ásatási költségeit, de ez még nem elég. A helyreállítás, berendezés, a működtetés anyagi feltételeit is meg kellene — MEG KELL — teremteni. Nincs még egy városa ennek az országnak, ahol ennyire szép, jó helyen — elfogódottság nélkül mondom — együtt adva legyen honfoglaló őseinktől kezdve szinte minden kor értékes öröksége, mint az ősi Borsod földvéra és közvetlen környezete. Egy olyan komplex múzeumi együttes kínálja magát, kéri — KÖVETELI megvalósulását, mely nemcsak „édes kis-hazánk”, Borsod-Abauj-Zemplén megye, de az országnak egyedülálló láttnivalója lehetne.

Büszkének kellene rá lenni, és bízom benne, hogy eljön a kor, mikor büszké is lesznek városunk vezetői, a Bódva völgye kapujaként is funkcionáló történelmi, műemléki, helyismereti, idegenforgalmi látványosság-ra, a Borsodi Táj múzeumra.

A Tájház szervezési ügye jó gazdára talált a Művelődési Központ és Ifjúsági Házban, munkatársai nagy ügyszeretettel, figyelemmel, lelkesedéssel fogtak ehhez a munkához is. Messze nem egyéni hobbi, időöltés — nem is volt — ahogyan teszik, amit tennünk kell. Megalázó a bizalmatlanság, melyet olykor érezniük kell!

A Borsod c. újság különszáma is „kegyelmi kérvény a jelenhez” a szent cél érdekében.

Ma mindenki a gazdasági nehézségekre hivatkozik. Tény. A kultúra ügye, a rászánandó anyagiak megszerzése azonban hiszem, hogy sokszor jó szándék, megfelelő hozzáállás kérdése is.

Vallom, hogy a vezetők és a lakosság együttes bizalma, hite, aktivitása, tenni akarása „összehozhatja” a múzeumba való anyagiakat is. Igaz?

Kell Edeléynek múzeum? KELL!

Nem nekem kell. Igaz, nagy belső örömet jelent, ha egy-egy poros padlásról megmenthetek egy kéziratos huszárkönyvet vagy egy-egy cserépedényt, ácsolt ládát stb. A kutatás maga semmivel sem pótolható szellemi izgalommal jár, olyannal, amit a kívülről nem tud soha sem megérteni. Nekem már ezért megéri!

A múzeum megvalósulásáért sokan sokszor tettek már, és tennének, tudom. A különszám az eddigi társak, segítők írásaiból példaként válogatva — segítségül hívva nagy szellemeket is — tesz fogadalmat az ügynek, bízva benne, hogy ezek hatására mind többen csatlakoznak a múzeum ügyét támogatók táborához.

Köszönöm.

Lukács László

Borsod, 3. évf. 8. sz. (1989. aug. Különszám 4. p.)

Dobrik István

A Borsodi Tájház megnyitása

E szokatlanul hűvös pünkösdi vasárnapján, melengető eseményre gyűlünk össze.

Több éves gyűjtő és előkészítő munka után ma sor kerülhet a Borsodi Tájház megnyitására.

Az igen gondos és elkötelezett munka egyik jelentős eredményét könyveli el a mai esemény. Sok ember értékmentő és értékmegőrző elhivatottsága, múltunkat becsülő akarata tárgyiasult e tettben: a Bódva völgye egyik legszebb műemlékegyüttese, a hajdan kisenemesi kúria, mátol múzeumi intézményként látogatókat fogad.

Sokan vagyunk tanúi annak az áldozatos munkának, amelyek Lukács László köré tömörülve a Művelődési és Ifjúsági Ház munkatársai, az örökségünkön örködő egyesület tagjai, a segítő múzeumi szakemberek és a város lakói, előljárói végeztek, hogy nagyszabású terveik között az első lépésként ez a ház most átadásra kerüljön, hogy a Borsodi földvár tövében a századelőn épült lakóház, gazdasági épületeivel, most berendezetten, múltat idéző helyé váljon, ahol a gazdálkodó, polgárosodó parasztság életkö-

rülményeit idéző tárgyegyüttes bemutatásán kívül, mód nyílhat mélyebb múltba tekintésre is.

Mód nyílhat nagyobb távlatokban is kutatni az elmúlt időben.

Visszatekinteni eleinkre. Rácsodálkozni hősiességet sem nélkülöző, hazát, benne hazát, lakóhelyet építő áldozatos munkájukra.

Megérteni és megszívlelni a ránk hagyott tárgyi örökségben bujkáló szellemi üzenetüket.

A tárgyak szépségében megérezni máig ható szeretetüket a természetel harmóniát teremtő ember és a tájhaza iránt.

Mert egyre jobban érezzük és kívánjuk elidegenedett, érzéketlenné váló világunkban, keményedő küzdelmeinkben, hogy a múltnak beszélni kell és nekünk hallgatnunk kell rá.

Egyre jobban érezzük szorító igényét múltunk ismeretének.

Ez az ismeret azonban nem csupán a történelemírás száraz logikájára épített információt jelenti. Sokkal inkább mélyen a múltban gyökerező hagyományainkat, amelyeket tovább gazdagítva kell őriznünk!

Fájóan igazak Sütő András szavai, melyeket az itt megjelent Borsod különszámában olvastam:

„Minden múltidézés kegyelmi kérvény
a jelenhez”

Mit is lehet e kijózanító megállapításhoz hozzátenni. Talán azt, hogy előre, a jövőnek kell élni, de az életet csak visszafelé, a múltba nézve tudjuk megérteni és, hogy a kultúra mélyebb beágyazottság nélkül darabokra hullik.

Ennek a tájnak, ennek a városnak ahhoz, hogy életerővel telve, anyagban, szellemben építkezni tudjon, szüksége van önismeretére, azonosság-tudatára.

Szüksége van a szülő természet védelmére, szeretetére, a múltban teremtett és hagyományozódott értékeinek felismerésére, őrzésére, gazdagítására. Nemzeti kultúrájának éltetésére.

Legyen hát ez az épületegyüttes valóban a TÁJ HÁZA.

Az itt élő emberek múltat tisztelő lelkiismeretének záloga.

A mindennapok sodrásában a hely szellemét őrző műhely.

1991. Pünkösöd napján a gondviselő szellem és a szerteáradó szeretet ünnepén a Borsodi Tájházat jelképesen adjuk át közösen a város közösségének, mindannyiunknak.

Edelény-Borsod, 1991. május 19.

György Horváth László

A falu jellegzetességeit a város menti meg?

Megnyílt a Borsodi Tájház

Külföldi vendégeim érdeklődtek a honfoglaló Bors vezér által alapított Borsod településről, melynek nyomaira nem lehet rábukkanni a mai magyar térképeken. Pedig a létező Borsod megye, a Borsodi sör és víz mind-mind az eredeti Borsod névre utal, de a település ezzel a névvel megszűnt. A falvakat és településeket tönkretévő mamut építkezések, főleg a típus-terves magánházak, megváltoztatták — és némely helyen el is tüntették — a magyar falu hagyományos képét. A mai többszintes és tetőtér-beépítéses lakóházaknak eltűntek azok a jellegzetességei, melyeket a parasztházak őriztek. Az emeletekre kerülő konyhák fölöslegessé tették a nyári konyhákat, a beépített éléskamrák a melléképületeket, az állatok likvidálása a csúrt, a szénatartót, a fészert...

Szemétre vagy ócskáshoz — esetleg gyűjtőhöz — került a festett tányér, a faragott bútor, a tejesbögre, a kaszten, a szátyva, a hozományos láda, a petróleumlámpa. De hála Istennek, vannak olyan lelkes megszálottjai a múlt megőrzésének, akik szívügyüként kezelik szűkebb pátriájuk múltjának, megőrzésének a sorsát. Ilyen az edelényi Városszépítő Egyesület, és a borsodi táj és emlékek szakértője, Lukács László. A fent említettek nemcsak a kultúra és múlt megőrzésére vállalkoztak, hanem ápolására is. Így járhatta végig Lukács László, a népművészet ifjú szövömestere, a borsodi táj jellegzetes falvait, és a 24-ik órában összegyűjtötte a pusztulásra ítélt falumúzeum anyagát, a BORSODI TÁJHÁZAT. Ez Edelény-Borsod és a Bódva-völgy egyik legszebb műemlékegyüttese. A század eleji kisnemes Szathmáry majd Horkai családoktól Bacsó István örökölte, akinek halálakor felesége, Katalin, idős korára visszaköltözött szülőfalujába, Komjátiba. Az 1987-ben a város által megvásárolt épületegyüttes ma is őrzi a két világháború közötti magyar falu környezeti eszköztárát, szépségét. És a borsodiak nem voltak szűkkeblűek akkor, amikor a múlt emlékeit átadták a közös tájházuknak, hisz tudják, hogy csak ezáltal menthető meg a régi szerszám, bútor, használati eszköz... és aki elfelejtkezik a múltjáról, annak a jövője is bizonytalan. Így nyitotta meg a tájházat Lukács László vezetése mellett Borsod, hogy már a megnyitón bemutathassa a látogatóinak a kemencében való kenyérlángos sütésének mesterségét, és emlékeztesse látogatóit a Bódva mente múltjára. Ígéri a Tájház vezetősége, hogy ezután rendszeres programokat is biztosít a tájház csűrjében, mely csűr kiválóan alkalmas csúrtáncok megrendezésére. Augusztusban rendeznek itt

egy táncház-találkozót, és távlati tervük 1996-ra, a honfoglalás 1100 éves évfordulójára egy emlékünnepe-sorozat megszervezése. Itt mindenki megismerkedhet majd a borsodi múlttal, a jellegzetes magyar paraszti élettel. Addig is állandóan üzemel a tájház, és nyitva áll bármely érdeklődő számára májustól-szeptemberig.

A Borsod c. újság soha meg nem jelent, (1991/1) számból

Földvár — Tájház — Tájmuzeum

BORSODI TÁJHÁZ

H-3780 Edelény, Borsodi út 155.

Tel.: (48) 346-224

Edelény város és a Bódva mente regionális kismúzeuma, tájmuzeuma. Gyűjtőkörébe tartozik a néprajzi tárgyi és szellemi anyagon kívül az ipar- és agrártörténet, a művelődéstörténet, a helyismeret. 2000 júniusától helyet ad a Borsodi Földvár régészeti leletanyagának is. Fenntartója Edelény város Önkormányzata, a városi Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum keretén belül működik.

Épületegyüttese szinte skanzen jelleggel három porta lakóház és gazdasági épületsoportját foglalja magába. Együtt és külön-külön is a Bódva menti népi építészet szinte érintetlenül megmaradt remekei. A város a százholdas kismemes Szathmáry-Horkay család portáját 1987-ben vásárolta meg az örökösöktől múzeumi célra (Borsodi út 155.). A Szűcs-Kiss-Szarka középparaszti amerikai család házát (Váralja u. 1.) 1997-ben vette meg a város. A vár felé szomszédos kismemes Vadász család portája (Váralja u. 3.) valaha három családnak adott otthont, 2000-ben került a város tulajdonába. Területének egy részéből múzeumi parkolót alakítottak ki. 2001. május 20-án textilkiállítás nyílt, állandó kiállítási lehetőséget adva a Kachelmann-textilgyűjtemény anyagának.

A Szathmáry-Horkay-ház egy, az 1860-as években épült ház felújításával 1909-ben nyerte el mai formáját. A hagyományos háromszatú ház falait megemelték, utcai frontjára új, nagyméretű ablakok, gazdag stukkódíszek kerültek, új bejárati ajtó és udvari frontján téglából oszlopsor (gang) épült mellvéddel. A gangról nyílik a nagykomora is. Végében egy két bejáratos nagy istálló is épült. A ház teteje 1994-ben összedőlt és szétnyomta az istálló végét. Helyén később kocsiszín, majd 1998-99-ben egy

ugyanolyan tömegű nyitott fedélszékes új épület készült a földvári ásatás régészeti anyagainak bemutatására, előtérrel, vizesblokkal. Az udvar másik oldalán az utcai fronton 1913-ban míves, „egyiptomi” oszlopfős nyári konyha épült szabadkéménnyel, alatta téglaboltozatos pincével. A szabadkéményt 1960-ban sajnos elbontották, kemencéjét a gangon alakították ki, belőle spajz lett. Végében volt a pincelejáró, majd a kocsiszín és a sertésólak. Szín jelleggel itt most sütökemencék vannak, vendéglátóhelyül szolgál.

Az udvar végén, a szomszéd portára is átnyúlva kőből épült, három „fakkos”, elől-hátul kapus csűr épült, pelyvás színnel és méhessel. A csűr közösségi célokat szolgál. Csűrbálok, csürszínház, dalostalálkozó, táncház, nosztalgiabál, lakodalom, fogadások színhelye, előadóteremként is szolgálja az élő múzeumot. A csűr mögötti szilvákert lenyúlik a Bódváig. Az udvaron még füstölő és beton silógödör, valamint nagy kőkút látható.

A Szücs-Kiss-Szarka-ház tőcikes, háromszatú, 1903-ban épült szerény megjelenésű épület, hozzáépített istállóval, szénarakóval, féleresz kocsiszínnel. Az udvar másik oldalán szintén háromszatú kis épület áll. Az utca felé a kiskomora (az udvarról nyílik), majd a nyári konyha, melynek bejárata (a nyári konyha nyitott nyári konyhája) hátulról nyílik és az ablaka az udvarra néz. Alatta a kiugróból nyíló téglaboltozatos pince. Udvarán fából készült féleresz, háromszatú disznóól áll, tetején tyűkóllal.

A Vadászy-ház hasonló a Szathmáry-Horkay-házhoz, 1905-ben épült. Udvari oszlopsora még mívesebb, de a tűzfalás, gazdag stukkódíszes homlokzatot ikerablakkal látták el és kőporozták. Homlokzata így rekonstrukcióra szorul.

Nagy kőkút van még udvarán. Pincéje a gangról nyílik, a komora alá megy, kőboltozatos.

A múzeum kiállításai

A múzeumi gyűjtőmunka 1988 tavaszán kezdődött. 1991 pünkösöd vasárnapján nyílt első néprajzi kiállítása a Szathmáry-Horkay-ház szobáiban. Adományozás, vásárlás révén gyarapodott sok-sok utánajárással, odafigyeléssel. Állandó kiállításai híven tükrözik a gyűjtőkört.

Népi lakáskultúra a Bódva mentén

Egy középparaszt család életkörülményeit bemutató kiállítás a néprajzi tárgyi gyűjtemény anyagából. A Szarka portán látható a tisztaszoba, a nagykonyha, a nyári konyha és a kiskomora berendezése.

Egy kisnemes család tisztaszobája

A Horkay-ház első házában a család néhány eredeti bútorával a népi lakáskultúrából a polgári lakáskultúrába való átmeneti kettősség állapotát igyekszik tetten érni. Emlékezés a vidék kisnemesi múltjára, kultúrájára.

Népi gazdálkodás, műhelyek

A porta gazdasági épületeiben a népi gazdálkodás számos eszköze látható. A Bódva mente kézműves hagyományainak, mesterembereinek emlékére készültek, bemutatóhelyként az ipartörténeti anyagokból rendeződtek a különböző kismesterségek műhelyei.

A Borsodi Földvár. Egy államalapítás kori megyeszékhely.

Kiállítás a Borsodi Földvár 1987-1999 közötti ásatási anyagából, a Szathmári-Horkay portán épült új kiállítóteremben.

Két részből áll: az első bemutatja egy X. századi település mindennapjait, lakóházakat, élet- és gazdálkodási módját; a második a XI-XIII. századi megyeszékhely életét, az egyházi és világi közigazgatás rendszerét.

Rendező: Dr. Wolf Mária

Technikai rendezői: Kozmáné Bánnyi Judit, Bánfaly Ferenc.

A feltárást és a kiállítást Edelény Város Önkormányzata anyagi támogatásával valósították meg.

A múzeum különgyűjteményei

Az alapállományon kívül különgyűjteményekkel is rendelkezik, melyek története sajátos.

Kachelmann-textilgyűjtemény

1996-ban ajándékozta a múzeumnak Kachelmann Róber úr, aki Buda-pesten él. Nagyapja, Kachelmann Walter erdészeti főmérnök volt a Coburg hercegi családnál a XIX.-XX. század fordulóján, a századelőn. A nagycsaládban illet nagyon szépen kézimunkázni. Kachelmann Róbert évtizedeken át gyűjtötte a nagynénik s a rokonság legkülönbözőbb korú, technikájú kézimunkáit, melyekhez vásárolt és hozzáértéssel rendbe is tette. A gyűjtemény az elmúlt 200 év kézimunkáinak tárháza, főként polgári lakástextilek, viseleti darabok. Értékes része a vertcsipke anyag. Az együttes saját gyűjtéssel is gyarapodik, jelentős immár a Bódva menti szőttes és vászonhímzés anyaga. Több mint 200 kötetes kézimunkakönyvtár tartozik hozzá, több nyelven. Jól egészíti ki a Wagner hagyaték kézimunka üzletének sablongyűjteménye, berendezése.

1996-ban a Városi Rendezvények Háza termeiben mutatták be a gyűjteményt, azóta minden nyáron időszakos kiállítás keretében tekinthették meg egy textiltípus legszebb darabjait a Szathmári-Horkay-ház nagykonyhájában. 2000 nyarán „Főkötők a Felvidékről” címmel volt látható belőle kiállítás Dr. Fügedi Márta (1949-2000) etnográfus emlékére.

Május 20-ától a Vadászy-ház lakószobáiban állandó kiállításon látható a gyűjteményből egy válogatás „Csipkeszoba, népi vászonhímzések és szőttesek” címmel.

A Hodossy család csengő-, kolomp- és kampógyűjteménye

Az Edelénybe települt család több generáción keresztül, a hagyományos kovácmesterség mellett készítette a pásztoremberek számára ezeket az eszközöket. Ajándékozás és vásárlás révén főként apa és fia, Hodossy Lajos (1892-1979) és Hodossy Gyula (1926-); mindketten a Népművészet Mestere cím tulajdonosai, legkülönbözőbb típusú, méretű termékei láthatók állandó kiállításként a Szarka-ház hátsó szobájában. Megrendelésre, vásárokon ellátták az ország nagy részét, még a szlovákiai pásztorembereknek is szállítottak. Hodossy Gyula jelenleg is dolgozik edelényi műhelyében. Nemrégiben ünnepelte 75. születésnapját, melyre az Edelényi füzetek 24. köteteként A HODOSSYAK címmel könyv is megjelent.

Bódva-völgyi Könyv- és Könyvtártörténeti Gyűjtemény

Hányatott sorsú anyag. Gyűjtését a városi könyvtár korábbi vezetői, Slezsák Imre és Augusztynyi Béla végezte. Először Trízsbén, majd Égerszögön volt látható. 1998-ban a borsodi Ragályi Tamás fiókkönyvtárban nyert elhelyezést. Annak megszűntével, 1999 telén került a múzeumba. Újabb része raktárban van, régi anyaga „Olvasóköri szoba a két világháború közötti időszakból” címmel a Horkay-ház utóházában látható. Régi népkönyvtári bútorok, eszközök. Könyvállománya is jelentős. Kalendárium-gyűjtemény, imakönyv- és bibliagyűjtemény, díszalbumok és régi folyóiratok. Itt található a Finkei Körjegyzőség könyvtára és több magánkönyvtár megmaradt része.

A múzeum adattára a Városi Könyvtárban, a helyismereti gyűjteménnyel együtt található. Számos értékes hagyatékot őriz, fotótára jelentős. Érdeklődőknek, szakdolgozóknak, helyismereti gyűjtőknek értékes kutatóhely.

1996-tól jelenik meg a Borsodi Tájház Közleményei című kiadvány, évente kétszer. Helyi neves eseményekről, évfordulókról, kiadványokról tudósít, a múzeumot gyarapítók névsorát közli. Forráskiadványként is szolgál.

A múzeumot 2000-ben közel hatezren látogatták meg és számos rendezvényt bonyolított le, számosnak adott helyet. Pihenőhelyként, táborhelyként is kiváló. Az Edelényi Hét (május 3. hete) kulturális rendezvénysorozat számos programjának és az augusztus második vasárnapján rendezett Borsodi Vásárnak mindenkorai helyszíne.

1998-ban addigi tevékenységéért „Az év múzeuma” pályázaton az 1997-es Bíráló Bizottság külön elismerését nyerte el.

CSIPKÉVEL ÍROTT KÖLTEMÉNY

Az edelényi textilgyűjtemény kiállítás megnyitása Zalaegerszegen

Tisztelt Ünneplők, kedves érdeklődők, zalaegerszegiek!
Hölgyeim! Uraim!

A harmadik évezredben, a huszonegyedik század első esztendeje első hónapjában járva ünnepre jöttünk, ünnepre hívtak bennünket.

A még tartó szentévbén a világ a keresztény hit és időszámítás kettő-ezredik évét, a magyar nemzet pedig a keresztény magyar állam ezredik évi fennállását ünnepli. Nemzedékünknek, akiknek megadatott, hogy a történelmet tagoló évezredek egyikéből átléphetünk a másikba: egyaránt pillantunk a múltba, számvetést készítünk a nemzet elmúlt ezer esztendejéről és a jövőbe, hogy felkészüljünk a következő évezredre. Számvetést készítünk, ugyanakkor tervezünk.

Ezen alkalomból sokféle rendezvény, kiállítás, bemutató szerveződik, amelyeknek célja, hogy rohanó világunkban egy kicsit megálljunk, emlékezzünk elődeinkre, múltunkra, ősi kultúránkra, hagyományainkra.

A hagyományok tisztelete, a múlt értékeinek, megszenvedett és megérlelt igazságainak ismerete gyökeret, erőt is jelent. Minden kor másként viszonyul hagyományaihoz. Hol erőt merít belőle, hol pedig éppen annak megtagadásával vagy máskor újraértékelésével igyekszik jelenét igazolni és erősíteni.

Ma, a Magyar Kultúra Napján itt és most a magyar kultúra egy sajátos területével találkozhatunk, ismerkedhetnek meg érdeklődő vendégeink.

A kézimunka is hagyomány, nemzeti kultúránk része. Az e hagyományokból merítő alkotó tevékenység napjainkban újra reneszánszát éli.

Számomra, ezen textilgyűjtemény kezelőjeként, de mint vászonszövő kézművesnek is külön megtiszteltetés és a megbecsülés jele, hogy a rendezők éppen a mai napra tették a kiállítás megnyitását. Hála és köszönet nekik érte.

Országunkban a kézimunka oktatása már Szent István király óta hozzátartozott a leányneveléshez. A középkor egyházi iskoláiban rendszeresen folyt a kézimunka tanítása, amelyet Magyarországon Mária Terézia királynő tett kötelezővé az 1762-ben alapított árvaházakban. A felső népiskolákban és a polgári iskolákban, nevelőintézetekben 1868-ban vezették be a kézimunka oktatását. Ősanyáink, dédanyáink, nagyanyáink ifjúkorában a még önellátó faluközösségek íratlan törvényei szerint a leánygyermekeknek meg kellett tanulniuk a kender, a len, a gyapjú megmunkálásának és feldolgozásának minden mozzanatát és változatát, hogy felserdülve

el tudják készíteni teljes kelengyjüket. Idő haladtával, századunk közepétől a fiatalok sem a családi, sem az iskolai nevelésből nem hozták magukkal az érdeklődést a kézimunka iránt. A szülők és a nevelők érdeklődési köréből ez a tevékenység többnyire kimaradt. Ennek ellenére nem lanyhult a mai ember vágyakozása az önmaga által létrehozott szépségek iránt. Korunk embere számára azonban a kézimunka nem a szükséges használati tárgyak előállításának a kényszere, nem a szorgalom, az állandó szükséges tevékenység kifejezője, hanem az alkotókedv, a képzelőerő ébrentartásának eszköze. Örömforrás, pihenés, kikapcsolódás.

A ma embere számára a minta, a forrás a példa a múzeumokba került vagy a ládafiák, szekrények mélyén féltve őrzik őket.

Hála Istennek mindig voltak, vannak és bízunk benne, lesznek megtartói a magyar textilhagyományoknak, kincseknek.

Edelény kisváros Borsod megyében, az ország másik, az észak-keleti csücskében. A Bódva völgye kapuja, közel az Aggteleki-karszthoz, a cseppkőbarlangokhoz. A millicentenárium évében, 1996 tavaszán művelődési intézményében, minden termét igénybe véve nagyszabású textilkiállítás, konferencia volt „Magyar polgári kézimunkák a millennium tájkán” címmel.

A kiállítás anyagát Kachelmann Róbert Budapesten élő, edelényi kötődésű úr családi magángyűjteményéből válogatták a rendezők. A szakmai, textiles bemutatón kívül egyfajta figyelemfelhívó jellege is volt a kiállításnak. A Kachelmann család ,illetve Kachelmann Róbert a megnyitón, ünnepélyes keretek között a város és a Bódva mente tájmúzeumának, a Borsodi Tájháznak ajándékozta gyűjteményét. Az 1988-ban alapított, első kiállítását 1991 pünkösdjén nyitó új múzeum gyűjtőmunkájához nagy segítséget, nagy lendületet adott e nemes gesztus, másokat is hasonló cselekedetre ösztönözve. Edelény városa 1996. október 23-án „Pro Urbe Edelény” díjjal tüntette ki Kachelmann Róbertet több évtizedes, áldozatos gyűjtő- és restaurátor munkája elismeréseként.

Kachelmann Róbert a sors jóvoltából egy olyan nagy családba született, amely társadalmi helyzeténél fogva viszonylagos jómódban élt, a „békebeli idők” gazdag szellemi kultúrája és szigorú erkölcsi normái szerint. A család matuzsálemi korban meghalt tagjai „utolsó mohikánjai” voltak egy letűnt, sok értékkel bíró magyar történelmi kornak a ‘70-es években.

A XIX. század végén került Edelénybe az apai nagyapa, Kachelmann Walter erdőmérnök családja. A rádió, a televízió nélküli világban a nagymama révén sokat kézimunkáztak a család nőtagjai. Maguk hímezték a lányok kelengyjét, a család ruháit és a lakástextileket. A szorgalmas, erényes háziasszonyt dicsérte, ha szép kézimunka díszített mindent. A házasságok, a betelepülések révén egyre terebélyesedő nagycsaládban

(Weinberger, Farkas, Gaszner) illet, sőt kötelező érvényű volt mindenkinek minden technikáját magas színvonalon elsajátítani. Jó érzékkel, szorgalmasan tették ezt.

Kachelmann Róbert 1930-ban született Tibolddarócon. Édesapja K. Kunó gazdatiszt volt báró Bottlik István birtokán. Nyolc hónaposan súlyos beteg lett. Édesanyja, Gaszner Borbála három napig a karjában tartotta, hogy meg ne fulladjon. Később is mindig maga mellett akarta látni. Az anya és Róbert nővére állandóan kézimunkáztak, így unalmában hozzáfogott ő is. Elemista korában megtanult mindenféle technikát. Később, a második világháború utáni nehéz években — az édesapa is meghalt fogságban 1946-ban — pénzért kézimunkáztak, ebből tudott leérettségizni is. A nagynénik megélhetését is segítették e tevékenységgel Edelényben, Szarvason, Budapesten. Haláluk után megörökölték régi anyagaikat.

A gyűjtemény kezdetben esetlegesen, a megörökölt, illetve a kegyeletből megörzött darabokkal gyarapodott, majd — egyre tudatosabban — vásárlásokkal is bővült. Sok-sok darabot nagy szakmai tudást igénylő restaurálással mentett meg. Így vált teljessé, életét meghatározó tevékenységé számára a kézimunkázással való foglalkozás.

Az edelényi kiállítás a publikáláson túl (Fürge Ujjak, Csipketörténeti érdekességek című könyv) az első alkalom volt a nyilvános kiállításra. Messze földön híre ment, több mint kétezeren látogatták meg a kiállítást a három hét alatt.

A kiállítást követően a család Edelénynek, a Borsodi Tájháznak ajándékozta a gyűjteményt, kérve, hogy állandó méltó helyet biztosítson e város a bemutatására.

A textilek, Kachelmann Textilgyűjtemény néven, az alapító iránti tiszteletből a múzeum különgyűjteményét képezi. Kachelmann úr révén és múzeumi vásárlások, gyűjtések révén jelentősen gyarapodott az elmúlt években. A jelentős csipkeanyaga, főként a vertcsipkék mellett jelentős ma már a népi szőttés és vászonhímzés anyaga is. A Wágner Kézimunkaüzlet hagyatéki bekerülésével, a több mint kétszáz kötetes kézimunkakönyvtárral Borsod-Abaúj-Zemplén megye, de talán Észak-Magyarország egyik legjelentősebb textiles bázishelye. Jó a kapcsolata a Magyar Csipkeverők Budapesti Baráti Körével, a miskolci Herman Ottó Múzeummal, több megyei népművészeti egyesülettel, de helyben is működik közel 25 éve egy díszítőművészeti kör, akik élnek a gyűjtemény adta lehetőségekkel.

Nagyon örültünk a zalaegerszegi érdeklődésnek, híre van nálunk is a zalai kézműves munkálkodásnak, eredményeiknek. Gyűjteményünk törzsanyagából válogatott, főként a csipkéket bemutató mostani kiállításunk — bízom benne— sokaknak szerez majd örömet, ad ötletet vagy jelentélményt látványuk...

1997-től évente időszaki kiállításokon mutattuk be tájházunkban az egy-egy technika, funkció szerint válogatott anyagot. Ez évtől a múlt évben vásárolt újabb kisnemesi házunkban állandó kiállításon látható majd textilgyűjteményünk jelentős része.

Kérem Önöket, ha felénk járnak, ne kerüljék el házaink táját. A textilen túl számos, különböző korokból, a X. századtól a XX. század közepeig koronként tudunk érdekeset, értékeset, szépet mutatni.

Visszatérve a kézművességre, a kézimunkákra: az emberi kéz alkotásai nemcsak hasznosságukkal teszik kényelmesebbé, jobbá életünket, hanem kifejező formáik, színeik, az alapanyagok és a felhasznált technikák finom egysége révén érzelmekben is gazdagítják mind művelőiket, mind befogadóikat. A szépségnek olyan árnyalata ismerhető meg általuk, mely más, mint a zene, a vers vagy a képzőművészeteké, de ugyanúgy felold, megnesemesít. Ez az érzelem egyszerűbb, köznapibb, de mindenképpen megszülethet és mindenki képes az élvezetére. Ezt kívánom valamennyi kedves érdeklődőnek, valamennyi látogatójának.

Végezetül egy XVIII. századi francia tudóst hadd idézzek; gondolata mindig bennem van régi tárgyakat nézve és a magam tárgyait készítve is:

„Az igazi hagyomány nem abban rejlik, hogy utánozzuk, amit mások alkottak, hanem abban, hogy megeljük azt a szellemet, amely ezeket alkotta, s hozzátegyük a magunk világát.”

Laki-Lukács László

Zalaegerszeg, 2001. január 22.

Molnárné Forray Marianna

Megvalósult álom a csipkeszoba

A Borsodi Tájház harmadik épületének avatása

Hölgyeim és Uraim! Kedves Vendégek!

Szeretettel köszöntöm Önöket a Borsodi Tájház harmadik épületének avatásán, valamint az itt elhelyezett textilgyűjtemény megnyitóján.

Az épület 1903-ban a kisnemes Vadászi család részére készült.

Az eltelt közel 100 évben átépítették, így mára elveszítette eredeti arculatát. Ismereteim szerint azonban a későbbiekben a városnak szándékában áll a régi állapot visszaállítása, hogy báját visszanyerve szolgáljon az idelátogató közönség örömeire, megelégedésére.

A szokásos háromszatutú ház adta lehetőséget kihasználva került a kiállítás megrendezésre, elkülönítve a csipke, a népi szöttesek és a vászonhímzések.

E gyűjtemény alapját a már Önök által is jól ismert Kachelmann-gyűjtemény adta, mely mintegy 610 darabból áll. Nagyobb része polgári textília, kb. 200 db vászonhímzés. E remek kollekción egészül ki a Laki-Lukács László gyűjtéséből származó szöttesekkel és népi hímzésekkel. Természetesen, a helyszüke miatt minden darab nem kerülhetett bemutatásra, de igazán szép számú mives munkát tekinthetünk meg így is.

Sokuk számára ismerősnek tűnik egy-egy hímzés vagy csipke, a szülői házban, nagyszülőknél találkoztak velük.

Amikor hosszas rábeszélésre elvállaltam e megtisztelő feladatot, hogy figyelmükbe ajánljam e remek összeállítást, még nem tudtam, milyen nehéz dolgom lesz.

Néhány percben lehetetlen beszélni 100 évet felölelő, dolgos kezek alkotta, szívvel-lélekkel készített, nagy szakmai tudásról árulkodó több száz darabról.

Minden kézimunka — melyet hamarosan megtekinthetnek — a maga nemében egy műalkotás. Külön-külön is hosszú percek lehetne beszélni róluk, de mert erre most nincs lehetőség, engedjék meg, hogy csak néhány remekműről tegyek említést.

A megnyitó után Lukács László a tőle megszokott lelkesedéssel kiállítás-vezetést tart, s az általam nem említett darabokat bemutatja Önöknek.

A tisztaszobában található a XIX-XX. század fordulójától készített csipkék, melyek inkább a polgári ízlést tükrözik. A 16 féle technikával készült csipkék között láthatunk kötött, horgolt, vert csipkét, recét, ír csipkét, szalag és móga csipkét, (mely edelényi származású készítőjéről, Móga Endrénéről kapta a nevét) de van szalag, tüll és varrott csipke, frivolitás, point lace, reneszánsz csipke és skófiumból vert csipke is.

Vessenek egy pillantást az ablakon lévő függönyre is, melyet halotti lepedő darabjaiból állítottak össze. Minden darabja külön is egy remekmű. A figyelmes szemlélő egyik ámulatból a másikba esik ennyi szépség láttán.

Bámulatra méltó a jegyespár 1904-ben készült viselete, a menyasszony tüllcsipke köténye, a vőlegény jegyajándékba készített szálszámolásos, -vagdalásos mellénye. Ha elképzeljük, milyen szeretettel öltögette a leány, behímezve a fiú iránt érzett szerelmét, még meghatóbb a látvány.

De a keresztelő takaró, valamint a tüll főkötő, melyet az édesanya viselt a keresztelő alkalmával, szintén szívet melengető darabok.

Leheletfinomságában érződik a gyengédség, mellyel a kisgyermeket keresztvíz alá tartották. Minden kiállított tárgyat szemlélve érezhető a szeretet, mellyel a darabok készültek.

Az ablak előtti bábukon látható Nyitra megyei főkötők díszítményének gazdagsága, vagy a túloldalán kiállított főkötő skófiumból vert csipkéje is káprázatos.

Hosszan időzhetnénk a csipkeszobában, hiszen még nem esett szó a zsebkendőkről, mintakendőkről és azokról a füzetekről, melyek a csipkék megszámlálhatatlan sokaságát rejtik, megőrizve azokat az utókor számára.

Kérem, ne menjenek el az eszközök mellett sem, hogy ne nézünk meg a csipkeverés kellékeit, a párnát és a verőkéket, vagy a sablonkiszúró gép elmés elődjét.

A pitvarban a színes, festett tányérok alatt található a gazdaságban használt vászonszöttesek, melyek a környéken régvolt szötteskultúra emlékei. A dagasztóteknő a sütőruhával, a szakajtókendő, a vőfélykendők, abroszok gazdag díszítményei a szorgalmas, szépet szerető asszonyok kezemunkáját dicsérik. Rendkívül változatos az alapvásznak mintázata. Gyönyörű a Perkupáról származó borzas, a viszlói szarvasos, vagy a bódvaszilasi kakasos, de említésre méltó a Szalonnán gyűjtött szőlőfürtös, amely minta jellegzetes volt a református abroszokon.

De látható még a tárlókban 100 éves balajti vőfélykendő, dúsán díszített martonyi abrosz, vagy a magyar szemnek szokatlan színvilágú, rakottas technikával szőtt kosártakaró, mely a különböző népek együttélésének hatását hűen tükrözi.

A hátsóházban bemutatásra kerülő vászonzímzéseket mai szóval lakástextileknek nevezhetnénk. Látható itt falvédő a Házi áldás vagy a magyar Hiszekegy szövegével hímezve, feliratos-évszámos abrosz, halotti abrosz, csigacsináló surc, díszítőülkőző, vagy a XIX. század 30-as éveiben divatos kalotás technikával készült kincsek.

A régi parasztház elképzeltetlen volt a mennyezethez rögzített rúd nélkül, ami a szekrényt pótolta. Ebben a szobában is találhatunk ilyet. A kenderfeldolgozás különböző minőségű alapanyagait látjuk rajta.

Szintén ebben a helyiségben került felállításra egy szövőszék is.

Ilyeneken készültek ezek a szemet-szívet melengető textilek, melyek mára már csak kiállítási tárgyak, gyűjtemények féltve őrzött darabjai, azonban készítőik számára a mindennapok nélkülözhetetlen eszközei voltak.

Végezetül essen szó a kenderfeldolgozás folyosón található eszközeiről.

Kevesen tudják, melyiket mire használták, pedig nem is olyan régen minden háztartásban fellelhetőek voltak, mára ezek is múzeumi darabokká váltak.

E gondolatokkal ajánlom szíves figyelmükbe a kiállítást, megköszönve mindazon emberek munkáját, akik lehetővé tették, hogy e nagyszerű gyűjtemény számos idelátogatónak szerezzon örömet, „műanyag, gépesített világunkban” felkeltse az érdeklődést a természetes anyagok és a feledésbe merült kézimunkák technikai iránt.

Köszönöm figyelmüket.

Edelény-Borsod, 2001. május 20.

A Borsodi Tájház vendégeknyvéből

1991. május 29.

AZ ŐSEMBER NYOMÁBAN JÁRUNK EZEN A VIDÉKEN.

Öröm nekünk élve látni ezt a szép kismemesi házat. Kívánjuk, hogy nőjön nagy közösségi élet az idei „EDELÉNYI NAPOK” hatására.

Dr. Oláh Gábor

június 13, csütörtök

Öröm volt találkozni e gyönyörű táj kultúrájával, népi kincseivel. Tisztelet érte az értéket tisztelő város és környéke közösségének, a kincsek gyűjtőinek, őrzőinek, gondozóinak.

Jó lenne, ha az egész ország tudhatná, hogy mit rejt ez a meghatóan szép porta.

Gratulálok mindenkinek, akit illet.

Pozsgay Imre

július 23.

Ettem, láttam, meggyőztek (arról, hogy jó lenni Edelényben). Kivételesen az MTV képviseletében.

Jankovics Marcell hazafi

szeptember 17.

Nagy élmény számunkra ebbe a kedves házba ismét ellátogatni, ahol még a kedves Horkay házaspár életében is gyakran vendégek voltunk.

Igazán méltó a múlthoz ez a páratlanul szép gyűjtemény.

Orbán József volt borsodi ref. lelkész és felesége **Nagy Anna**

október 14.

Nagyon örülök, hogy láthattam ezt az első múzeumot. További jó munkát kívánok gazdáiknak.

Barátsággal

Keresztes K. Sándor miniszter

1993. február 19.

Régóta terveztük, hogy sziszüphoszi munkád (Lukács László úr) eredményét („a konzervált időt”) megszemléljük. Irigységgel és örömmel szemléltük végig mindazt, amit itt összehordtál „télire”.

Szeretettel és tisztelettel

Bódi László néprajzkutató, **Tóth Mária** és **Bódi Luca** Putnokról

Ebben a házban benne lakik a szeretet! Örömmel voltam itt!

Kéthely Anna könyvtáros

május 19.

Ha az országban az a szellem uralkodna, amelynek a mai napon tanúja voltam, azt hiszem, sokkal bizakodóbbak lehetnénk. Őrizzétek ezt a szellemet, mi pedig ide jövünk erőt meríteni.

Horváth Tibor

az Országos Pedagógiai Könyvtár
és Múzeum főigazgatója, Bp.

Áldott a gondolat és kéz

mely megformálta ezt az udvart

s mindent-mindent, mi ebben található.

Becsüld utókor, mert ebben régi őseid szíve-lelke és munkája benne van.

Őrizzétek-tiszteljétek népünk paraszt hagyományát.

Bódis Istvánné, Aggtelek

Az Edelényi Hét alkalmából sok szeretettel a Muzsikás együttes:

Sipos Mihály, Alan Dániel, Éri Péter

Tiszta szívből kívánjuk, hogy legyen erőd tovább gyarapítani a tájház emlékeit. Azt is kívánom, hogy ezt a nagyszerű, de embert próbáló munkát azok is elismerjék, akik anyagilag segíthetnének a gyarapításban.

Sok erőt és kitartást kívánok nagyon szép munkához.

Szeretettel

Asztalos Zoltán fotográfus,

Erika, Marci, Bence, Borka és Bendegúz, Bp.

A Miskolci Egyetem Vizuális és Kulturális Antropológia Intézetének hallgatói és oktatói nagy érdeklődéssel tekintették meg a kiállítást.

1995. június 12-22.

Valamikor réges régen olvastam Kossuth gondolatát, melyet szó szerint kellene idéznem, tudom! Azt írja: —,Bírnunk kell nagy férfaink kép-mását, hogy elzarándokolhasson az utókor hozzájuk, példaképként, s hogy ne feledjenek — A MÚLT ÉRTÉK!”

Szerintem áll ez a gondolat MINDENRE — hitre, szeretetre, ember-ségre!

ÉLET van minden tárgyi emlék mögött — egy szőnyeg emlékek lánco-lata, egy megfakult kép talán régi szerelem, egy ágytakaró fájdalmak lep-

le, sárgult papírok régi üzenetek, reszkető sorai titkos gondolatok világát rejtők!

ÉRINTÉSEK mind — a múlttal kézfogás, szorítsd, mert érted született, általad nyerhet halált vagy életet! Ez a tájház!

Köszönet érte, más világ, más érték teremtője és őrzője! Nagy tisztelettel köszönöm egy kis csapat nevében Laki-Lukács Lászlónak! Laci, történeteid, mellyekkel élővé varázsoltad, emberségeddel, mellyel hitelessé tetted számunkra e világot, úgy gondolom, felejthetetlenek mindannyiunknak. *VARÁZSLAT* — s jó volt ebben a világban elvarázsoltnak lenni!

Palinak, Mili néninek, Irénkének és Jóskának, hogy itt töltött napjainkban szeretetükkel megajándékoztak bennünket! Köszönet!

„Tudom, lelkemben ott lesz ez a világ!” Hiszem!

Balatoni Klára ötvösművész, Miskolc

június 20-án

Elérzékenyülve léptem a Tájháza. Dicsekvés nélkül, szeretettel írom le, hogy ennek a Tájháznak a volt tulajdonosa közeli rokonom volt, — az anyai nagyapám testvérbátyja.

1941 tavaszán jártam itt utoljára. Az összegyűjtött itt látható paraszti bútorok s használati tárgyak a régmúlt időkre emlékeztetnek.

Az elismerés és a dicséret hangján szólok Lukács László volt kedves tanítványomról, a Tájház igazgatójáról, aki lelkesen végezte, s végzi a gyűjtőmunkát.

Id. Dankó Lajos volt lakin tanító,
edelényi nyugdíjas

október 20.

Isten adja, hogy gyarapodjék tovább e régi kincsek tára-háza, a város szellemiségének épülésére.

Molnár V. József író, jelkép kutató, Bp.

november 17.

A Borsodi Tájház nagy örökséget őriz. Létrehozását, működtetését fontosnak tartom. Örömmel nézem, a jövőjéért szurkolok.

Cs. Varga István irodalomtörténész, tanár, Eger

1996. január 16.

Nagyon jó emlékezéssel megyek el innen, lépem át azt a küszöböt, amely mögött oly jól beszélgettünk az ország, s népiünk sorsáról.

Udvardy István

1997. május 23.

De jó lenne, ha több olyan ember élne ebben az országban, mint az a néhány, aki ezt a tájházat a szívében viseli.

Buda Ádám énekes, Szentendre

július 24.

Újra sikerült, és érzem, hogy aki ebből a csapatból hozzáfog, mindenkinek sikerülni fog. A Tájház emlékkönyvében Laki-Lukács Lászlón kívül ezért a közösség minden tagjának köszönjük a IV. Országos Helytörténeti Helyismereti Konferencia rendezését.

Köszönjük a helyiek kedves fogadtatását. Reméljük, egymásból erőt merítve nekünk is adtak egy újabb évre tennivalókat. Köszönjük, és szeretettel gondolunk vissza az itt töltött időre.

Egy korábbi rendező Sopronból

Szállassy Györgyi, Sopron

szeptember 26.

A Kazinczy Ferenc Társaság edelényi elnökségi ülése alkalmából köszönjük a szíves kalauzolást és vendéglátást.

Fehér József, Kazinczy Ferenc Társaság, Sátoraljaújhely

Megindító végignézni ezt a szép emlékházat. Visszahoz egy letűnt világot és tovatűnő érzelmeket.

Dr. Tamás Endre volt edelényi, Massachusetts, USA

1998. május 23.

Szepsi asszonykórus

Minden évben szívesen jövünk, ha hív a kedves, hagyományőrző Edelény; hogy dalainkkal, hagyományőrző szokásainkkal jelezzük és biztossuk: összetartozunk, egy a múltunk és népdalaink zöme, egyformán csobog itt is, ott is a szelíd Bódva folyó, amely évszázadok óta összekötött ennyi sok magyar embert és most szomorúan, de boldogan átkelve a határon hozzuk felétek örömiünket, bánatunkat, összetartozó tudatunkat.

Tudnotok kell, hogy idetartozunk és a ti támogatástok és barátságatok nélkül talán el is satnyulunk és veszünk. Ezt tartásatok szemetek előtt!

A boldog és a gondok ellenére mindig vidám, összetartó Szepsi asszonykórus tagjai:

**Nagy Ildikó, Balla Margit, Horváth Éva,
Bartók Erzsébet, Seregély Istvánné**

július 8.

Gratulálok az értékes, szép gyűjteményhez. Köszönet Kachelmann Róbert úrnak, hogy a köznek ajándékozta e kincseket és a rendezőnek, hogy ilyen szépen, áttekinthetően mutatja be.

További jó munkát, sok látogatót, akik elviszik hírét a magyar kézi-munkának.

Hábel Györgyné csipkeverő, Budapest

július 9.

Ez a nagyon szép gyűjteményt bemutató tájház jó gazdákról és szívvel végzett munkáról árulkodik. Gratulálunk és köszönjük, hogy itt lehettünk.

Paranai Józsefné csipkeverő, Miskolc

július 9.

A Csipkekészítők Országos Egyesületének tagjai nevében köszönöm ezt a családi vendégházat, nem beszélve arról, hogy a fakult anyagunkhoz ennyi gyönyörű kézzelfogható csipkét egy helyen még nem láttunk.

Szvobodáné Piacsek Ilona elnök

július 18.

Szemet-szívet gyönyörködtető látványban volt részünk. A tájház a múlt varázsa, lenyűgöző.

Isten áldását kérem azokra az emberekre, akik nem engedik a múltunkat át az enyészetnek. Hiszen a gyökerek nélkül nem lehet élni!

Köszönjük, hogy láthattuk és gyönyörködhettünk!

Kovács Ernő, Kovács Ernőné

Szerény szavaimmal mondom, hogy jól éreztem itt nagyon kedves emberek között. Szeretném ezt szebb szavakkal mondani és hangoztatni. Ezért csak azt írom: nagyon-nagyon köszönöm.

Haselberger Frigyes,

osztrák hallgatója

a Debreceni Nyári Egyetemnek

július 31.

Sok jó érzés támadt bennünk, régi emlékképek és déd-, nagyszüleinket láttuk egy-egy pillanatra. Kell a múlt, bár— és azért is — mert más mint a jelen.

Káli Tamás

augusztus 1.

Őszintén meglepődtünk, hogy mennyi kincset rejt ez a múzeum. Megmutatjuk másoknak is. Még visszajövünk!

Lengyel Katalin

(Edelény) és

legkedvesebb barátai (Bp.)

augusztus 6.

Mint régi edelényi lakos, érdekesnek találtam ezt a múzeumot, ami valamennyire visszaemlékeztet a régi időkre.

Mogyoróssi Sándor, Mexikó

Belgiumból dicsérjük ezt a szép alakítást és azokat, akik lelkesen foglalkoznak vele. Csodálatos, szép és megható ez a múzeum.

Köszönjük

Berzi Pál és neje, Marika Siege-ből

július 24.

Tisztelettel és elismeréssel adózom Mindazoknak, akik gondos és alapos tudományossággal és munkával segítik e gazdag MAGYAR KINCSET őrző és aktívan bemutató tájház virágzását. Öröm tekintetet legeltetni minden kiállított tárgyon, melyek NEMZETI KINCSEINK IGAZ GYÖNGY-SZEMEI. Szeretném, ha minél többen figyelnének fel ezen életet gazdagító emléksugarakra.

Remélem, hogy a fiatalok közül egyre több CSERKÉSZ is programjába iktatja népkultúránk átélését és aktív teljesítését. A hímzések motívumaiból szeretném, ha a fiatalok szüleiknek, hagyományosan, adventi Bibliajelzőt készítenének!

Jó munkát, Edelény!

**Dezső bá (Somogyi Dezső András,
a Magyar Cserkészszövetség
elnöki tanácsadója, Bp.)**

július 25.

A Tájház kiállítási anyaga nagyon gazdag és nagyon szép. Büszke vagyok rá, hogy kis városunkban ilyen lélekkel ápolják a hagyományt és a kultúrát.

Elismerésem és köszönetem ezért az élményért, és az áldozatos munkáért.

Leskó László Tamás
költő és hadvezér, Bp.- Edelény

A budapesti Csipkeverő Baráti Kör 10 tagja 1999. júl. 30-31., aug. 1-jén a Tájházban rekonstrukciós munkálatokba kezdett, a Tájház vertcsipke gyűjteményét feldolgozandó. Három napos itt-tartózkodásunk során rendkívül jól éreztük magunkat. Köszönjük a lehetőséget.

augusztus 7.

Egyre több a készítés arra, hogy ezt a szép vidéket (feleségem szülőföldjét) látó szemmel és érző szívvel végigbarangoljam családommal. Jó érzés megtapasztalni, hogy lelkes és áldozatkész múzeumbarátok megbeszélnek és megőrzik a jelennek, jövőnek a múltat.

Gadnai Mihály

augusztus 8.

Nagyon szeretem ezt a házat és a régi dolgokat, amiket olyan emberek használtak, akik már nem élhetnek közöttünk.

Szeretek Edelényben lakni!

**Hornyák Gábor,
Safarcsik Adrienn**

augusztus 8.

Nagyon jól éreztük magunkat, ha lesz, máskor is eljövünk. A műsor színvonalas volt, az ebéd ízletes. Nagyon szépen köszönjük. A kiszolgálás nagyon jó volt, a tájház felidézte bennünk a múlt emlékeit. A bor is nagyon finom és elég hideg volt. Jó szájízzel, kellemes élménnyel és emlékekkel távozzunk. Edelény Szoc. Otthon lakói

Jó egészséget kíván a szervezőknek és közreműködőknek:

**Bottyán Ferencné,
Tóth Istvánné**

szept. 3.

Nagy élmény volt visszatérni gyermekkorom színhelyére, — ami tájházzá változott — hála Istennek. Örülök, hogy avatott kezek őrzik a nép és nemzet hagyományait.

Isten áldását kérem ezen „őrző” munka folytatására.

Garai Sári

2000. június 4.

Gratulálok a tájházat gondozó, ápoló emberek munkájához. Kívánom, hogy minél több látogatót fogadjanak, s emlékeztessenek a látottak eleink szép életére és jó ízlésére.

Orbán Viktor

június 4.

A múltbeli emlékek magukban őrzik a jövő ígéretét.
Ezt kívánjuk Edelény városának!

Dr. és családja Miskolcról

június 4.

Büszke vagyok arra, hogy ezt a múzeumi kiállítást én nyithattam meg (valamikor középiskolás koromban régész szerettem volna lenni...), s minden látogatójának kívánom, hogy csapja meg a történelem szele...

Dr. Bogdán Zsolt megyei főjegyző

Örülök, hogy a régi elképzeléseket valóra váltották.

Gulyás Mihály író író

Kriston Sándor, aki 1943. február 24-én szerda este 6 órakor született a Borsodi földváron, énnékem ez az emlék megmarad mindörökké, mert én ezen a földváron éltem a gyermekkoromat. Sok szeretettel és tisztelettel adakozom az Edelényi Önkormányzatnak, hogy ezt a szép millenniumi eseményt megszervezte.

Tisztelettel

Kriston Sándor

július 7.

Igazán itt éreztük át a MILLENNIUMI év „igazi” mondanivalóját és hangulatát. Pompa és csillogás nélkül is lehet maradandót és lenyűgözőt alkotni, amihez Önök hozzájárultak.

R... és fia

július 11.

Legátusként voltam 2000 pünkösdjén Edelény-Borsodban. A történelem összehozza a magyarságot. Nem csak a ma, hanem a régmúlt és a jövőnk is egy, Isten gazdag áldását kérem mindenre, hogy erő és kedv legyen e gazdag emlék megmaradásához!

Bánáthy Csaba teológus

július 23.

Saját gyökereinket ismerhettük itt meg, olyan volt, mintha hazajöttünk volna. Isten áldásával kívánunk további sikereket!

Köszönettel

Dr. Tóth Mária
és testvére

július 28.

Köszönjük a zárás után is kedves idegenvezetést. A múlt nélkül nincs jövő, így err,e ami itt látható, elemi szüksége van minden léleknek.

[Egy család, Pécsről]

augusztus 13.

A tájház rendkívül exkluzív, tudatformáló és igényes. A létrehozóinak elismerés és tisztelet.

augusztus 30.

Jóleső érzés volt egy fiatal városból (Kazincbarcika) egy cseppet a múltba, szüleink-nagyszüleink, honfoglaló eleink világába csöppenni. Köszönjük a szíves vendéglátást, és a finom étket. Máskor is jövünk!

Tisztelettel

*a kazincbarcikai Egressy Béni Művelődési Központ és
Könyvtár „Folklórfesztivál” csapata!*

augusztus 31.

20.500 km-es országfutásom 200. napján érkeztem Edelénybe. Köszönöm magam és csapatom nevében a fogadtatást, és a múzeumban részünkre tartott szakértő bemutatót.

*Sipos István ultrafutó
Edelény, 2000. aug. 31., 15.320. km*

2001. május 26.

Az emberi ügyesség, türelem és lelki béke jellemzi e csodás alkotásokat. Hálas köszönet a gyűjtők és kiállítók áldozatos munkájáért.

Polyák család Bódvaszilásról

július 27.

Szerintem a megye egyik legszebb tájháza ez itt. Borzasztóan örülök, hogy itt tölthetek néhány napot!

Sok sikert a jövőben!

Farkas Evelyn

július 28.

Köszönjük, hogy itt lehettünk, csodálatos napokat töltöttünk ismét a csűrben és a környéken. Kívánjuk, hogy sokaknak legyen része ilyen fantasztikus vendéglátásban, és reméljük, a Tájház tovább bővül, és végre elfoglalja méltó helyét a magyarországi turizmusban.

A 2001. évi dráma tábor résztvevői nevében

Kunos Nóra

augusztus 8.

Köszönjük a kalandozást, a vendéglátást, a tárgyakat és a látványosságot!

*Bereczky Lóránt a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója,
Tóth József szobrász. Bp.*

augusztus 4.

Tisztelet és nagyrabecsülés e kiváló múzeum teremtőinek és áldozatos fejlesztőinek. Nagyon sok sikert a további munkához!

Dr.... és családja

Pár éve jártunk itt, és kellemes meglepetésként ért minket, hogy egy sokkal szebb és sokkal gazdagabb gyűjteményt találtunk. Minden tiszteletünk az Önöké, hogy ilyen fantasztikus munkát végeztek.

.....Mónika és családja

szeptember 6.

Nagyon szép ez a Tájház. Örülök, hogy idős koromba meglátogattam. Kívánok hozzá sok szerencsét, hogy tovább tudják ezt folytatni. Szeretet, Szerencse, Boldogság és Béke legyen tovább is az életük kísérője — ezt kívánja egy idős öregotthon lakója

B... Iлона

Nyitás előtt az edelényi vendégház

Bővül a Tourinform-hálózat

Pályázati támogatás révén újjította fel az edelényi önkormányzat a város központi részén álló egyik épületet. A rövidesen megvalósuló terv alapján vendégházat alakítanak ki benne. Nagy gond volt ugyanis eddig az, hogy az oda érkező vagy átmenő idegenforgalom számára nem tudtak szálláshelyet biztosítani.

A volt Turay-féle ház (a városban ezen a néven közismert) felújítása után próbálkozott azzal az önkormányzat, hogy vállalkozót találjon a vendégház üzemeltetésére. Mivel azonban jelentkező nem volt, tavaly bízta meg a képviselő-testület a művelődési központ, könyvtár és múzeum nevű intézményét a helyiségek berendezésével és a működtetéssel.

Az előkészítés, az árajánlatok beszerzése után januárban kezdték meg a munkát, tudtuk meg *Hadobás Pál* igazgatótól.

Eredetileg tizenkilenc ágyat terveztek, két szobát azonban egyelőre nem rendeztek be, így a nyitáskor tizenhárom férőhelyet tudnak biztosítani. Az április 1-jei határidőhöz képest egy kicsit csúsznak, mivel néhány bútor beszerzése még hátra van.

Az egyik szobában a Tourinform iroda kapott helyet. Az azt fenntartó Csereháti Településszövetséggel hasznos az együttműködés, hiszen velük közösen szerepeltetik kiadványokban a vendégházat. Az Utazás 2001 kiál-

lításon is együtt jelentek meg, ott volt a prospektusuk, de az interneten is hírül adják a szálláslehetőséget. Voltak már érdeklődők, de még nem tudták fogadni őket.

Gond még a parkolás. Jelenleg csak az épület előtt lehet parkolni. Keressik a megoldást arra, hogy az autóval érkezők be tudjanak majd állni. Az udvar is rendezésre vár még, amit parkosítani szeretnének.

Déli Hírlap, 33 évf. 90 sz. (2001. ápr. 18.) 7. p.

Személyesen is meg akarják ismerni a környéket

Edelényi siker Mainzban

Jól sikerült az edelényiek bemutatkozása a németországi Mainzban a hétvégi tartományi kiállításon. Azért is fontos ez, — mint arról előzetesen beszámoltunk — mert nemcsak a térség, hanem az egész megye hírvivői is voltak a Szilágyi Adolf polgármester vezette küldöttség tagjai.

Edelény testvérvárosának, Bad Sobernheimnek az ötlete volt, hogy Rajna-Pfalz tartomány idei kiállításán közösen mutatkozzanak be. A mainzi rendezvényen március 17-ét és 18-át jelölték ki a Bódva-völgyi város napjainak. Hétvége lévén, ekkor természetesen elsősorban a nagyközönséget várták a szervezők.

Összességében jól sikerült a bemutatkozás, adott értékelést tegnap telefonon *Turóczi Bertalan* önkormányzati képviselő. A kiállítás meghatározóan idegenforgalmi jellegű. Így a cél mindenekelőtt az volt, hogy kedvet csináljanak a megye és az észak-borsodi térség felkereséséhez.

Nem meglepő, hogy a németeknek Magyarország kapcsán Budapest és a Balaton „ugrott be”. Örömteli volt azonban, hogy azonnal nagy érdeklődést mutatnak az iránt, hogy az országon belül hol helyezkedik el Borsod-Abaúj-Zemplén, a Bódva völgye és Edelény. Sokan nézték végig a megyei idegenforgalmi hivatal videofilmjét, a prospektusokból is bőven fogyott. Az eredmény pedig azon volt mérhető, hogy számosan úgy mentek tovább a hat-nyolc négyzetméteres standtól, hogy tervezik: személyesen is felkeresik majd az így megismert látnivalókat. Nagy sikert aratott a helyi termékek kóstolója is. Különösen az edelényi méhészek klubjának a méze, mint biotermék váltott ki érdeklődést.

Az edelényi küldöttség tagjai ma hajnalban indultak haza.

Déli Hírlap, 33 évf. 66 sz. (2001. március 20.) 7. p.